

Forskende verksteder og fremtidskompetanse – lokalisering av FNs bærekraftsmål

Det er økende oppmerksomhet på potensialer for borgeres engasjement i bærekraftig byutvikling og lokaliseringen av FNs bærekraftsmål. Samtidig er det en stigende erkjennelse av behov for å utforske og utprøve nye modeller for samarbeid mellom myndigheter og borgere; et læringsrom, som legger til rette for en likeverdig og samskapende dialog samt utveksling av kunnskap mellom borgere og kommunale planleggere og beslutningstakere. En prosess vi har beskrevet som "omvendt deltakelse". Gjennom utviklingen av en slik modell vil vi gi et eksempel på hvordan system og livsverden – eller kommune og borgere – kan lære sammen og bygge felles kompetanse for en bærekraftig fremtid lokalt i tråd med de globale verdensmålene.

"Omvendt deltakelse" er en prosess, hvor samarbeidet etableres med *utgangspunkt* i borgerens engasjement og utviklingshorisont for det sosio-økologiske nærmiljøet: Borgergrupper, foreninger og nettverk definerer og utvikler grønne og sosiale prosjekter – og krever på ulike måter deltakelse i det kommunale systemet. Dette kan ses som en komplettering til og utvidelse av eksisterende kommunale planprosesser – som også har implementeringen av bærekraftmålene på sin agenda .

I [vårt tidligere arbeid med omvendt deltakelse](#) konkluderte vi med at det er et behov for å utvikle bedre forståelser for hvordan borgerinitiativer driver og skaper sosio-økologiske innovasjoner og praksiser. Slike forståelser kan inspirere borgerengasjement andre steder og dermed bidra til å sette i gang nye bærekraftprosjekter. Men det handler også om å utvikle bedre forståelser for hvordan kommunale systemer kan samarbeide med borgerinitiativer – samtidig som de bevarer deres selvstendighet og lokale forankring. Det er med andre ord behov for erfaringsutveksling på både «system» nivå og borger nivå – og på tvers av disse. Dette behov og potensiale er også påpekt i flere forskningsartikler og prosjekter i Europa (Moulaert 2013, Frantzeskaki, Dumitru et al. 2016, Pesch, Spekkink et al. 2019).

Denne typen erfaringsutveksling kan gjøres gjennom systematisk innsamling av kunnskap om prosjekter og kommunale samarbeid, men også gjennom ulike typer verkstedforløp. En tidligere gjennomført erfaringsworkshop i Oslo oktober 2019 viste at det var et stort potensiale i å presentere og drøfte borgerinitiativer og systemperspektiver i samarbeid. Slike «forskende verksteder» kan ses som samskaping mellom «citizen science» og «system kunnskap». De kan gi nye perspektiver og utvikle nye modeller for borger-system samarbeid i det grønne skifte.

I vår tilrettelegging av de forskende verksteder vil vi la oss inspirere av mange års erfaringer med å gjennomføre fremtidsverksteder og tilsvarende metoder for demokratisk dialog, hvor innovative eksempler gir ligger til grunn for en fremtidsorientert samtale; og hvor vitenskapelig kunnskap støtter opp om erfaringsbasert kunnskap.

Utviklingen av modellen: "forskende verksteder" vil bygge på gjennomføringen av tre konkrete verksteder i henholdsvis Oslo, Bergen og Kristiansand. Vi vil analysere hva vi kan lære av den

type forskende verksteder for å styrke forståelse av potensiale og utfordringer for borgerinitiativer og samarbeide med myndigheter. Samlet sett vil prosjektet kunne danne grunnlag for større policy læring på tvers av flere byer – og for nasjonal politikktutforming om lokal samfunnsdeltakelse og FNs bærekraftsmål.

Prosjektet tar avsett i plan- og bygningslovens overordnede formål om bærekraft og medvirkning og FNs bærekraftsmål, (spesielt mål 11, delmål 11.3 og mål 17), samt Europarådets prinsipper for sivilsamfunnets deltakelse i samfunnsutviklingen.

Prosjektet retter seg mot planleggere og beslutningstakere i norske kommuner og fylkeskommuner, ulike sivilsamfunnsgrupper (herunder de borgerinitierte prosjekter), enkeltaktører, samt utdanningsinstitusjoner, som arbeider bredt med demokratisk deltakelse i bærekraftig lokalsamfunnsutvikling med spesiell referanse til de globale verdensmålene.

Prosjektet er et samarbeid mellom PS Paaby Prosess v/Kirsten Paaby, Wiese Wettre konsulenttjenester og [Mikaela Vasstrøm](#), førsteamanuensis v/Institutt for global utvikling og samfunnsutvikling Universitetet i Agder.

Prosjektet er støttet med midler fra Kommunal og Moderniseringsdepartementet.

For mer informasjon om prosjektet ta kontakt med:

Kirsten Paaby,
paaby.kirsten@gmail.com

Referanser

Frantzeskaki, N., et al. (2016). "Elucidating the changing roles of civil society in urban sustainability transitions." *Current Opinion in Environmental Sustainability* **22**: 41-50.

Moulaert, F. (2013). The international handbook on social innovation: collective action, social learning and transdisciplinary research, Edward Elgar Publishing.

Pesch, U., et al. (2019). "Local sustainability initiatives: innovation and civic engagement in societal experiments." *European planning studies* **27**(2): 300-317.

Paaby K. og Vasstrøm M. (2018) : "Lokalt rom for universelle verdier om bærekraft?"

Paaby K. og Vasstrøm M. (2020): "Omvendt deltakelse i lokaliseringen av FNs bærekraftsmål."